

OSNOVNI SUD U PODGORICI, sudija Ljiljana Šoškić, rješavajući u pravnoj stvari tužilaca 1. Save Grbovića iz Podgorice, NVO Udruženje priređivača igara na sreću Podgorica, Rimski trg br 50, 3.Marka Piletića iz Podgorice i 4. Sandre Milić iz Podgorice, koje zastupa AOD Iustitia Podgorica, a ovu izvršni direktor Vladan S. Bojić, advokat iz Podgorice, protiv tužene Država Crna Gora, Skupština Crne Gore, koju zastupa Zaštitnik imovinsko pravnih interesa, a ovog po ovlaštenju, zamjenik zaštitnika Milan Krsmanović, radi naknade nematerijalne štete zbog povrede prava ličnosti, v.s. 200.000,00 € nakon održane javne, glavne rasprave, zaključene dana 29.09.2014.godine u prisustvu tužioca I reda sa punomoćnikom i zastupnika tužene, dana 28.10.2014.godine donio je

P R E S U D U

UTVRĐUJE SE da je organ tužene, Skupština Crne Gore dana 29.i 30.jula 2013.godine diskriminatorski postupala prema tužiocima Savi Grboviću, NVO UPIS i Sandri Milić i ZABRANJUJE tuženoj ponavljanje radnje diskriminacije prema istim tužiocima.

DJELIMIČNO SE USVAJA tužbeni zahtjev i obavezuje tužena da tužiocima Savi Grboviću, NVO UPIS i Sandri Milić, na ime naknade nematerijalne štete, zbog povrede ugleda i prava ličnosti kao posledice akta diskriminacije, isplati iznose od po 4.000,00 €, sa zakonskom kamatom od dana presuđenja do konačne isplate, u roku od 15 dana, po pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

DUŽNA JE tužena da o svom trošku objavi presudu u štampanim medijima i u primjerenom terminu na nacionalnom javnom servisu RT Crne Gore, u roku od 15 dana, po pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

ODBIJA SE kao NEOSNOVAN tužbeni zahtjev tužilaca I, II i IV reda, kojim je traženo da se tužena obaveže da tužiocima, iz istog osnova, isplati iznose od još 163.000,00 €, od čega tužiocu Savi Grbović iznos od još 96.000,00 €, tužiocu NVO UPIS iznos od još 46.000,00 € i tužilji Sandri Milić iznos od još 21.000,00 €, sa zakonskom kamatom od dana presuđenja do konačne isplate.

Tužbeni zahtjev tužioca Marka Piletića, kojim je traženo da se utvrdi da je organ tužene Skupština Crne Gore dana 29.i 30.jula 2013.godine diskriminatorski postupala prema ovom tužiocu i zabrani tuženoj ponavljanje radnje diskriminacije prema istom, kao i da se tužena obaveže da tužiocu, na ime naknade nematerijalne štete, zbog povrede ugleda i prava ličnosti kao posledice akta diskriminacije, isplati iznos od 25.000,00 € sa zakonskom kamatom od dana presuđenja, do konačne isplate, ODBIJA SE kao NEOSNOVAN.

Dužna je tužena da tužiocima I, II i IV reda naknadi troškove postupka u iznosu od 314,25 €, u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

O b r a z l o ž e n j e

Tužioci su u tužbi i riječi na raspravi, lično i preko punomoćnika, u bitnom istakli da je prvotuzilac lice koje je čitavog života obavljao poslove u oblasti privređivanja igara na sreću, kod nas i u svijetu, uvažen poznavalac predmetne tematike i poslovanja, neosuđivan, isti nije pod

istragom, a svi privredni subjekti u kojima je vršio menadžerske poslove i/ili imao i ima osnovačka prava, nijesu u sukobu sa zakonom. Danas je, kako se navodi dalje, većinski akcijski vlasnik i predsjednik Odbora direktora AD Lutrija Crne Gore i suosnivač DOO Džek pot, koja pravna lica su i koncesionari i ujedno najveće članice NVO UPIS, tačnije drugotužioca, najvećeg nevladinog udruženja priređivača igara na sreću u Crnoj Gori, prepoznatog po nizu aktivnosti i učesnika mnoštva panela, okruglih stolova, stalan parcipijent i ranije kod organa tužene, Skupštine Crne Gore, konkretno u radu njenih Odbora. Trećetužilac je, pak, predsjednik Upravnog odbora drugotužioca, a tužilac IV reda opunomoćeno lice i aktivista drugotužioca. Kako se dalje navodi tužioci I, III i IV reda su dana 29.07.2013.godine, kao opunomoćeni predstavnici tužioca II reda pristupili, po pozivu Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, od 26.07.2013.godine, koji poziv je dobio drugotužilac da, kao i ranije, delegira lica za učešće u radu Odbora, povodom uvođenja PDV-a na igre na sreću, po prethodno protežiranoj zakonomjernoj inicijativi s NVO Montenegrobet i zdušno prikupljenih 18.340 potpisa građana Crne Gore, te opunomoćenja dva poslanika Skupštine. Posebno su istakli da je legitimni predstavnicima drugotužioca, Savi Grboviću i Sandri Milić, na najperfidniji način, onemogućeno učešće u raspravi Odbora za ekonomiju, finansije i budžet 29. i 30. Jula 2013.godine iako je s NVO Montenegrobet uredno pozvan a učestvuje u raspravljanju oko novele Zakona o PDV-u. Dalje su istakli da je suvereno pravo svake nevladine organizacije da delegira svoje prestavnike, da su i ranije, pred tim istim Odborom bila delegirana druga lica da bi kompetentnije artikulisala misiju civilnog sektora, ali je organ tužene uzeo sebi za pravo da Odbor ali i drugi učesnici biraju manje željenje i poželjne predstavnike nevladinih organizacija, što predstavlja brutalnu negaciju civilnog društva, obzirom da organi vlasti nemaju nikakvu vlast da selektiraju i vrše odabir poželjnih, što samo po sebi već predstavlja određen vid diskriminacije, iz bilo koje NVO, već su dužni da u tom pravcu poštuju autonomnu volju iste, tačnije koga će ona ovlastiti da zastupa njene interese, a ovo posebno jer takvo postupanje nije vršeno prema drugoj NVO koja je jednako pozvana. Kako dalje navode, događaj je eskalirao dana 30.07.2013.godine kada je na nasilan nači po nečijem, tobož neidentifikovanom naređenju, komandi ili nalogu spriječeno učešće ovlašćenih lica drugotužioca, kao pozvanog da uzme učešća u radu odbora. To, kako navode, zahtijeva detaljno rasvjetljenje zarad dobra Crne Gore, digniteta njene zakonodavne vlasti, jer je ista ovim nedjelom kompromitovala i sebe i državu i građane. Odgovorna lica Skupštine su pri tom ostala zaptiveno nijema da daju odgovor na zahtjev drugotužioca od 17.09.2013.godine upućen na sve adresate, a sve u dobroj volji. Posebno su istakli da se ne smije gubiti iz vida da je pod okriljem Delegacije EU u Crnoj Gori dana 30.03.2011.godine potpisan Memorandum o saradnji Mreže za demokratiju i ljudska prava i Skupštine Crne Gore, s posebnim osvrtom na čl.7. kojim je utvrđen pristup civilnom sektoru i njegova participacija, a istim postupkom prekršene su i odredbe Poslovnika Skupštine Crne Gore Su Sk br 02-8/5 koji uređuje sve relevantne odnose i dužnosti. S toga su istakli da je neuko i lažno inicijalni izgovor time da je poziv naslovljen na trećetužioca, predsjednika UPIS-a, jer se na isti način šalju pozivi i drugim NVO, nakon čega iste diskreciono određuju koja će lica delegirati za datu temu (razne eksperte, profesore, advokate). Upravo tako je i UPS ovlastio navedena lica, ali su ona eliminisana, i ne samo to, već su i omalovažena, vrijeđana i ponižena. Kako su naveli dalje, to su zlurado dočekali tzv. nezavisni mediji i izložili lica, koja je UPIS ovlastio raznoraznim stupidnim špekulacijama i teškom medijskom sramoćenju. Ovo i pored toga što su svi predstavnici drugotužioca uredno legitimisani na ulazu u Skupštine Crne Gore, predala uredna punomoćja, da bi nakon toga bili prinudno izbačeni, što je najgori vid diskriminacije, a ovo posebno jer su tužioci tek iz medija saznali

razloge zlostave koju su trpjeli dana 29. i 30.jula, lijepljenjem etikete „ bezbjedonosno interesantnog lica“ ovdje prvotužiocu je povrijeđeno pravo na dostojanstvo. Siže preambule Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima uzima za zaštitno dobro priznavanje urođenog dostojanstva i jednakih i neotuđivih prava, da ljudska bića moraju da uživaju slobodu govora i ubjeđenja, što je najvažnija težnja svakog čovjeka, da ljudska prava moraju biti zaštićena pravnim poretom. U korijenu korpusa ljudskih prava , svih konvencija i protokola, ustava i zakona, leži, zapravo, dostojanstvo čovjeka, koje je, u konkretnom slučaju, organ tužene grubo pogazio i to zbog političkih, prizemnih i bijednih motiva. Drugotužilac je time javno ocrnjen,kao i njegovi predstavnici, što se niti u jednom pravnoj državi ne može opravdati ničim razumnim, već oštro po zakonu osuditi. Da ne bi sve ostalo na jalovom i nadasve neučinkovitom ombudsmonovanju, tužioci su se opredijelili da zatraže sudsku zaštitu, jer vjeruju da će kroz odgovarajuću sudsku presudu imati, bar donekle, prihvatljivu satisfakciju za doživljeno. Dalje ističu da je odredbom čl.207.st1.i 2. Zakona o obilježajima odnosima predviđeno da za pretrpljene povrede ugleda, časti ili prava ličnosti, sud će, ako nađe da okolnosti slučaja to opravdavaju dosuditi pravičnu novčanu naknadu, nezavisno od naknade materijalne štete, kao i u njenom odsustvu, te da će prilikom, odlučivanja o visini naknade voditi računa o značaju povrijeđenog dobra i cilju kome naknada služi, dok odredba čl.2. Zakona o diskriminaciji predviđa zabranu svakog oblika diskriminacije, po bilo kom osnovu, bilo zbog društvenog porijekla, pripadnosti partiji, grupi ili bilo kom ličnom svojstvu, te da neposredna diskriminacija postoji ako se aktom, radnjom i nečinjenjem grupe ili lica ili grupalica dovede ili su dovedeni u nejednak položaj u odnosu na drugu lica ili grupu . Odredbe tog člana, kako navode dalje,kažu da diskriminacijom smatra i podsticanje ili davanje instrukcija da se određeno lica ili grupa lica diskriminišu, dok je čl.3. normirano da pravo na zaštitu od diskriminacije pripada svim fizičkim i pravnim licima na koja se primjenjuju propisi Crne Gore. Odredba čl.7. definiše uznemiravanje kao vid diskriminacije koja predstavlja određeno ponašanje ili postupanje prema nekom licu koje takvo ponašanje ne želi, a ima za cilj ili predstavlja povredu ličnog dostojanstva , neugodnost, neprijateljstvo, poniženje ili uvrijeđenost, dok je odredbom čl.14. definisana politička diskriminacija pojedinca ili grupe zbog pripadanja ili nepripadanja određenoj političkoj ili drugoj organizaciji . Odredbom čl.24. predviđena je sudska zaštita i hitnost postupka, dok je čl.27. ustanovljen rok za podnošenje tužbe u roku od 90 dana od dana saznanja za učinjenu diskriminaciju.

S izloženog su predložili da sud utvrdi da je organ tužene Skupština Crne Gore dana 29. i 30.jula 2013.godine diskriminatorski postupala prema tužiocima Savi Grboviću, NVO UPIS, Marku Piletiću i Sandri Milić, zabrani ponavljanje radnje diskriminacije i obaveže tuženu da tužiocima na ime nematerijalne štete zbog diskriminacije i povrede prava ličnosti isplati i to tužiocu Savi Grboviću iznos od 100.000,00 €, tužiocu NVO UPIS iznos od 50.000,00 €, te tužiocima Marku Piletiću i Sandri Milić iznose od po 25.000,00 €, sa zakonskom kamatom od presuđenja do konačne isplate, kao i da se tužena obaveže da o svom trošku objavi presudu u svim štampanim medijima Crne Gore i u televizijskom programu na javnom servisu RT Crne Gore.

U konačnom su predložili da sud usvoji tužbeni zahtjev na način kako je preciziran petitumom tužbe.

Troškove postupka su tražili za sastav tužbe, podnesaka, pristupa na održanim i odloženim ročištima, takse na tužbu i odluku suda.

Izjašnjavajući se na navode tužbe, tužena je u odgovoru osporila osnovanost iste, smatrajući da se na osnovu dokaza na koje se tužioci pozivaju u tužbi, ne može utvrditi osnovanost tužbenog zahtjeva, kako u dijelu u kojem se traži utvrđivanje postojanja diskriminatornog postupanja, tako i u dijelu zahtjeva za naknadu nematerijalne štete i objavljivanje presude, pri tom imajući u vidu smisao relevantnih odredbi materijalnog prava koje zabranjuju diskriminaciju, a koje odredbe zahtijevaju kumulativno ispunjenje pretpostavki za postojanje diskriminacije. Nadalje, pozivajući se na izjašnjenje Skupštine Crne Gore – Generalnog sekretara br 00-32-5/13-243 od 29.11.2013.godine dostavljeno Zaštitniku imovinsko pravnih interesa, istakla je da je Skupština Crne Gore, odnosno njeno radno tijelo Odbor za ekonomiju, finansije i budžet dana 23.07.2013.godine sazvalo 22.sjednicu za 29.07.2013.godine koji saziv prati dostavna naredba u kojoj se navodi ko se poziva na sjednicu Odbora, da je predsjednik Odbora dana 26.07.2013.godine uputio poziv NVO UPIS na ime Marko Piletić i Aleksandra Špadijera ispred NVO Montenegro Bet, kojim ih poziva da prisustvuju sjednici, imajući u vidu da je na dnevnom redu ove sjednice, pored ostalog, predlog Zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost, koji su podnijeli poslanici Zoran Vukčević i Zoran Jelić, kao predlagači zakona, na osnovu inicijative Aleksandra Špadijera NVO Montenegro Bet i Marka Piletića NVO UPIS, uz podršku 18.340 građana. Kako navodi dalje, tužilac I reda je u ime NVO UPIS uputio Odboru dopis br 170 od 26.07.2013.godine kojim se zahvaljujena pozivu i ukazanoj pažnji da njihovo učešće može doprinijeti kvalitetu rasprave, pri tom ne navodeći da će neko od lica iz Udruženja prisustvovati sjednici. Dalje se navodi da se Odbor, na sjednici od 29.07.2013.godine, nakon utvrđivanja dnevnog reda saglasio da o prvoj i drugoj tački dnevnog reda vodi objedinjenu raspravu i zamolio pozvane predstavnike NVO, da do početka rasprave o trećoj tački dnevnog reda sačekaju van prostorija u kojima se održava rasprava, koja sjednica je prekinuta nakon druge tačke dnevnog reda u 13 h i 5 minuta i nastavljena 30.07.2013.godine u 09 h, o čijem nastavku je predstavnik NVO UPIS Marko Piletić obaviješten putem telegrama br 00-63-7/13-53/4 od 29.07.2013.godine, a kojoj sjednici je isti i prisustvovao zastupajući stavove NVO UPIS, kako slijedi iz Zapisnika sa 22.sjednice. Na isti način omogućeno je i učešće predstavniku druge NVO Aleksandru Špadijeru. Dalje se ističe da je rad skupštinskih tijela uređen Poslovnikom Skupštine Crne Gore, kojom odredbom čl.67.st.1. je, između ostalog, propisano a u radu odbora učestvuju predstavnici predlagača akata koji se na sjednici razmatraju, dok je u st.2. definisano da u radu odbora, po pozivu, mogu učestvovati predstavnici Vlade, predstavnici naučnih i stručnih institucija, drugih pravnih lica i nevladinih organizacija, kao i pojedini stručni i naučni radnici, bez prava odlučivanja, a što nameće zaključak da se, polazeći od navedenog, nijemoglo omogućiti prisustvo licima koja nijesu pozvana, što se jasno vidi iz dostavljene dokumentacije, tj. da se cijela komunikacija odvijala isključivo sa potpisnicima inicijative. Kako se navodi dalje NVO UPIS je e-mailom od 30.07.2013.godine u 7 h:40min obavijestila Odbor da će još dva lica iz iste prisustvovati nastavku sjednice, koja je zakazana i otpočela u 9 h, pa imajući u vidu da se za održavanje sjednice moraju izvršiti i prethodne pripreme, a da je ista počela 29.07 i nastavljena 30.07., bez obzira na neblagovremenost dostavljenog e – mail-a i nemogućnosti uvida u isti, do početka nastavka 22.sjednice, pripremne radnje za održavanje sjednice su završene po proceduri koja je navedena u odgovoru.

S izloženog je preložila da sud odbije tužbeni zahtjev kao neosnovan, kod kog predloga je zastupnik tužene ostao i u konačnom izlaganju.

Troškove postupka nije tražio.

U dokaznom postupku sud je potvrdio Poreske Uprave, Ministarstva finansija br. 9259/13 od 19.09.2013. godine, potvrda Poreske Uprave CRPS-a br. 9262/13 od istog datuma, uvjerenje Osnovnog suda u Podgorici Ku 2013/7334 od 23.10.2013. godine, uvjerenje istog suda Ku 2013/7337 od 23.10.2013. godine i uvjerenje Ku 2013/7338 od istog datuma, kopija plakate dodijeljene Lutriji CG za izuzetan doprinos i pomoć u organizovanju atetske trke od 18.12.2000. godine, zahvalnica istom pravnom licu od 04.06.2006. godine, 15.06.2007. godine kao i ostale zahvalnice priložene uz tužbu, rješenje Ministarstva finansija br. 02-54444/1 od 07.05.2013. godine, predlog Zakona o dopuni zakona o porezu na dodatnu vrijednost sa aktom o dostavljanju istog Skupštini CG zaveden u prijemnoj kancelariji dana 08.07.2013. godine, poziv Skupštine CG – Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, NVO Upis Marku Piletiću i zaveden kod NVO Upis pod br. 169 dana 26.07.2013. godine, sa dnevnim redom rada skupštinskog odbora br. 00-63-7/13-53 od 23.07.2007. godine, obraćanje tužioca II reda istom skupštinskom odboru zavedena u prijemnoj kancelariji dana 29.07.2013. godine, punomoćje NVO na ime tužioca I reda br. 173 od 29.07.2013. godine, punomoćje br. 172 od istog datuma na ime tužilje IV reda, punomoćje 175 od 30.07.2013. godine, na ime tužioca I reda i punomoćje br. 174 od 30.07.2013. godine, na ime tužilje IV reda, izvod iz DL Dan na dan 30.07.2013. godine, tekst pod nazivom „Medojević: došao da vrši pritisak na Krivokapića“, „Grbović: doći ću na sjednicu ako se naspavam“, izvod iz nedjeljnika Vijesti na dan 30.07.2013. godine, u rubrici ekonomija i tekst pod nazivom „Grbović prošetao po Skupštini“, tekst pod nazivom „Džigija vratili sa vrata“ objavljen u Dnevnim novinama dana 31.07.2013. godine, tekst objavljen u rubrici ekonomija u DL Dan na dan 31.07.2013. godine pod naslovom „Kocka oslobođena PDV-a“, tekst pod nazivom „Dobitak preko 100% da se oporezuje sa 15%“ objavljen u DL Vijesti dana 31.07.2013. godine, tekst objavljen pod naslovom „Ukinute PDV na igre na sreću“ objavljen u rubrici ekonomija istog dnevnog lista, mail upućen od strane Odbora za ekonomiju, finansije i budžet na mail tužioca I reda pod naslovom telegram – nastavak 22. sjednice, zaveden kod Udruženja pod br. 171 dana 29.07.2013. godine, odgovor tužioca II reda putem mail-a na dan 29.07.2013. godine u 15:25, potvrda o prisustvu na sjednici istog odbora dostavljena takodje putem mail-a na adresu Skupštine CG dana 30.07.2013. godine u 08:45, dnevni red rada Odbora za ekonomiju, finansije i budžet od 23.07.2013. godine, dostavna naredba za 22. sjednicu Odbora za ekonomiju finansije i budžet za 29.07.2013. godine, dopis Skupštine Odbora za ekonomije upućen tužiocu II reda na dan 26.07.2013. godine, dopis istog odbora upućen NVO Montenegro bet na dan 26.07.2013. godine, dostavna naredba za nastavak 22. sjednice odbora za ekonomiju finansije i budžet za 30.07.2013. godine, zapisnik Skupštine CG br. 00-63-7/13-53/5 od 17.09.2013. godine sa rezultatom glasanja, mail dostavljen od strane Odbora za ekonomiju finansije i budžet tužiocu II reda na dan 29.07.2013. godine u 14:25, mail dostavljen od istog Odbora tužiocu II reda na dan 30.07.2013. godine u 07:45, te obavještenje Zaštitnika ljudskih prava i sloboda CG br. 01-535/14 od 11.09.2014. godine, saslušao tužioce I, III i IV reda u svojstvu parnične stranke, te svjedoke Damira Davidovića, Asanović Draganu i Radonjić Sašu.

Među strankama nije sporno da su tužioci I, III i IV reda aktivisti drugotužioca, NVO UPIS, pri čemu je trećetužilac predsjednik Upravnog odbora, a tužilja IV reda opunomoćeno lice.

Nije sporno, a isto se potvrđuje provedenim materijalnim dokazima, da je dana 05.07.2013. godine Skupštini Crne Gore podnijet Predlog Zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatnu vrijednost, inicijatora NVO Montenegro Bet i NVO UPIS, a nakon prikupljenih potpisa građana (njih 18.340), preko ovlašćenih poslanika Zorana Vukčevića i Zorana Jelića, nakon čega je od strane

matičnog Odbora za ekonomiju, finansije i budžet sazvana 22.sjednica Odbora za 29.07.2013. sa početkom u 10:00 h, a na kojoj je citirani Predlog Zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost uvršten kao 4. tačka dnevnog reda. Dana 26.07.2013.godine predsjednik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet uputio je poziv br 00-63-7/13-53/2 za učešće na istu sjednicu NVO UPIS i NVO Montenegro Bet, adresovan na ovlašćena lica pozvanih nevladinih udruženja. Povodom pozivnog pisma za učešće u radu Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, tužilac I reda, u ime tužioca II reda NVO UPI,S dana 26.07.2013.godine uputio je zahvalno pismo predsjedniku i članovima Odbora, zavedeno u Skupštini pod br 00-63-7/13-53/3 od 29.07.2013.godine. Nakon što je 22.sjednica Odbora za ekonomiju, finansije i budžet prekinuta u 13:15 h, kako slijedi iz Zapisnika sa sjednice br 00-63-7/13-53/5, to je predsjednik Odbora uputio telegram učesnicima, sa obavještenjem da će se nastavak sjednice održati 22.07.2013.godine, sa početkom u 9,00 h u Crvenom salonu, a isti je tužiocu II reda, uz obavještenje sekretara Odbora i napomenom da je o istom potrebno obavijestiti g-dina Marka Piletića, na koga se i upućuje poziv, dostavljen elektronskom poštom dana 29.07.2013.godine u 14:54 h. Istog dana, sekretaru Odbora, tužilac II reda je u 15:25 h elektronskim putem potvrdio učešće na nastavku sjednice kako tužioca III reda, tako i ostalih delegiranih učesnika, u kom pravcu je i obavještenje dostavljeno sekretaru Odbora 30.07.2013.godine u 07:40 h, u kom se Odboru potvrđuje prisustvo sjednici tužioca I, III i IV reda, kao predstavnika tužioca II reda.

Saslušan u svojstvu parnične stranke, na dešavanja u zgradi Skupštine Crne Gore dana 29.07. i 30.07.2013.godine, tužilac I reda je istakao da je aktivista, osnivač ali i član NVO UPIS, istovremeno i osnivač 3 privredna subjekta koja se bave organizacijom igara na sreću. Što se tiče konkretnog događaja, kako je naveo, prvi poziv NVO je upućen telefonskim putem u popodnevним časovima 26.jula, o čemu je obaviješten od njegovih saradnika i od istih je tražio da kontaktiraju službu Skupštine i da se poziv za sjednicu matičnog Odbora za ekonomska pitanja finansije i budžet, a imajući u vidu da je NVO UPIS sa još jednom NVO ali i 18.000 građana bila inicijator izmjene zakona o PDV-u, uputi pismenim putem sa tačnom naznakom dnevnog reda rada skupštinskog odbora. Međutim, i nakon ponovnog poziva od strane saradnika, NVO je telefonskim putem obaviještena da može da dodje bilo ko. Nakon toga stigao je zvaničan poziv putem e-mail i isti je bio naslovljen na NVO UPIS, koju administrativno zastupa Marko Piletić, a u prilogu je bio dostavljen i dnevni red sjednice skupštinskog odbora. Napomenuo je da su i raniji pozivi upućivani na jednak način, dakle naslovljeni na NVO i na njenog ovlašćenog zastupnika, a da je NVO odredjivala koga će od svojih predstavnika poslati da učestvuje u radu skupštinskog odbora, napominjući da je ova NVO učestvovala u radu istog Odbora i prilikom Predloga za izmjenu Zakona o igrama na sreću, kada su ispred NVO UPIS učesnici u radu odbora bili adv. Vladan Bojić, prof. dr Blagota Mitrić i dr Branko Jovanović, iako je poziv upućen na tadašnjeg predsjednika NVO, a to je bila Angelina Čolović. Nakon toga, kako je istakao, napisao je e-mail i uputio ga istom odboru zahvaljujući se na pozivu, ali i pohvalio rad upravo tog skupštinskog odbora koji je za razliku od drugih uspostavio dobru komunikaciju sa NVO sektorom i istovremeno obavještavajući, nagovještavajući da će NVO učestvovati u radu odbora, a e-mail je potpisan od strane njega lično, čime je, ako ne drugih, izvršio prijavu sebe kao učesnika u radu odbora. E-mail je prosljeđen na adrese predsjednika, sekretara ali i svih članova tog odbora. Kako se radilo o danima vikenda, to su u tom periodu pripremili sav materijal koji su namjeravali prezentovati i koji je bio potreban za rad na temu predloga Zakona o izmjeni PDV-a, ali istovremeno i ovlašćenja za učesnike ispred NVO UPIS na sjednici odbora, a koju dokumentaciju su uredno predali na arhivi Skupštine u ponedjeljak u 8,40 min. Kod činjenice da pravni

zastupnik nije bio u Crnoj Gori u tom periodu, a da sjednici nije mogao da prisustvuje ni prof. Mitrić, zbog bolesti, odlučeno je da ispred NVO UPIS sjednici u radu Odbora prisustvuje on, imajući u vidu njegovu dugogodišnju djelatnost u toj oblasti, njegov saradnik iz Lutrije Crne Gore, ovdje tužilja IV reda Sandra Milić i Marko Piletić, tužilac III reda, a radi sačinjavanja izvještaja za potrebe NVO imajući u vidu da je isti zaposlen u Lutriji Crne Gore, kao novinar u televiziji 777. Tužilac III reda Marko Piletić je u zgradu došao tog dana nešto ranije, oko 9 časova, jer je morao obavljati i dužnost kamermana ispred TV 777, čak je tom prilikom i akreditovan kao novinar iste TV, obzirom da su drugi kamermani bili zauzeti. Tužioci I i IV reda su došli nekih 15 min. prije 10 časova, i tom prilikom obezbjedjenju skupštine predstavili poziv upućen na NVO UPIS i ovlaštenja da prisustvuju sjednici skupštinskog odbora, kom prilikom su bez problema prošli redovnu proceduru. Kako je naveo dalje, u zgradi Parlamenta sreo se sa niz poznatih osoba, a nakon što su se raspitali u kojoj prostoriji će se održati sjednica matičnog odbora i dobili informaciju da je to u plavoj sali, na drugom spratu, uputili su se u prostorije iste, gdje se već nalazio Marko Piletić, upisao se kao učesnik rada odbora na obrascu koji mu je dostavljen od strane zaposlenih u službi, nakon čega je neko od članova protokola sugerisao njemu i saradnici da je tačka dnevnog reda, koja je za njih interesantna, treća tačka, da će se najprije raspravljati o Zakonu o akcizama i rebalansu budžeta i uputio ih da do tada budu u skupštinskom restoranu. Upravo tako su i napravili, s tim što je Marko Piletić ostao iza kamere kako bi snimio rad Odbora za potrebe TV 777, a on i tužilja IV reda su otišli u restoran, gdje su proveli gotovo 2 sata a da niko nije sišao u restoran. U kome se pored njih nalazio još jedino konobar, što je bilo veoma čudno, obzirom da se u Skupštini nalazio veliki broj ljudi, jer je bilo zasijedanje određenog broja skupštinskih odbora, radnih tijela i sl. Kako je u restoranu zabranjeno pušenje, to mu je sugerisano od strane konobara da cigaretu može zapaliti u toaletu restorana što je i uradio, a iz istog se pruža pogled na polukružno stepenište, tačnije stepenište ulaza u restoran se uslika u ogledalima koja su na zidu, gdje je primijetio žensku osobu koja vraća ljude koji su namjeravali da sidju u restoran. Već tada mu je, kako je istakao, sva situacija izgledala sumnjivo, a ovo naročito nakon što je od Piletića dobio poruku da je počelo zasijedanje odbora i da je na zasijedanju odmah ustao poslanik Medojević koji je počeo sa pričom da se u zgradi Skupštine nalaze neka bezbjedonosno interesantna lica, koja se grle i ljube sa pojedinim poslanicima Skupštine CG. Tada mu je, kako navodi, postalo jasno da se radi o činu sa namjerom da se deskredituje on kao čovjek, ali da se moguće i navede na neki čin provokacije, kako bi opravdali kuloarske priče koje su o njemu vladale. U sledećoj pauzi za cigaretu, u tom istom ogledalu je primijetio kako u prostorije restorana silaze Andrija Mandić i Danilović, ali i još jedno lice koje je istovremeno i šura gospodina Medojevića, a koji je zaposlen kao vozač poslanika Radulovića. Primijetio je da su isti ušli u restoran okrećući se, očito tražeći njega u restoranu, a restoran je bio prazan osim tužilje koja je sjedjela za stolom, a koju nisu mogli primijetiti zbog visine šašaka i položaja istog, kojoj je prišao nakon što je vidio da se na vratima pojavljuje poslanik Radunović Slaven sugerisao da se istom javi, tačnije da prava ostvari kontakt sa njima, iako se njih dvoje ranije nisu znali, a da bi se na taj način izbjegla bilo kakva komunikacija između njega i gospodina, odnosno da bi bio u poziciji da on prvi njega pozdravi, obzirom su takve situacije ranije u medijima dobijale drugačiju konotaciju, pa nakon što se pozdravio sa tužiljom IV reda, gospodin Radunović se pozdravio i sa tužiocem i njih dvoje su se uputili prema izlazu iz restorana. Ispred plave sale u kojoj se održavala sjednica skupštinskog odbora nalazili su se predstavnici druge NVO, Uprave za igre na sreću, Ministarstva finansija, koji su takodje bili pozvani radi učešća u raspravljanju povodom ove tačke dnevnog reda i nakon što su se u

predvorju, ispred sale, zadržali nekih 15-20 min dakle do nekih 13 časova, iz sale su počeli da izlaze poslanici i tada su čuli da se sjednica ovog odbora odlaže, jer je u tom periodu bila zakazana sjednica drugog odbora. Dalje je istakao da je ušao u salu, pozdravio predsjednika odbora i pitao za kada je odložena sjednica povodom tačke za koju je bio zainteresovan, na šta je dobio odgovor da je odložena za sledeći dan sa početkom u 9 časova. Nakon toga on i tužilja IV reda su se vratili u prostorije Lutrije CG, nakon čega je dobio poziv na svoj privatni telefon od novinara DL Dan koji je počeo postavljati pitanja vezano za izjavu gospodina Medojevića na šta je istom novinaru, iako je znao da se izjava odnosila na njega, rekao da se u toj izjavi Medojevića ne pronalazi, da to pitanje uputi gospodinu Medojeviću, a na njegovo pitanje da li je bio tog dana u Skupštini i da li namjerava da ide i narednog dana, našalio se na način da, eto kad ima njegov privatni broj telefona dobro bi bilo da ga narednog dana pozove, da ne zakasni da stigne u Skupštinu, što je bila udarna vijest na pojedinim naslovnicama. Tog istog dana negdje nakon 2,3 sata u Lutriji je došla i njegova sestrčina, vidno usplahirena navodeći da je bila sa svojom majkom a tužiočevom sestrom u Hitnu pomoć, čemu je prethodila činjenica, što je kasnije saznao od svoje sestre, da su istoj, koja je inače Sekretar odbora za ljudska prava i radi u Skupštini 32 godine i važi za dobrog radnika a bila je i zavnično proglašena radnikom godine, pokušali da inputiraju da me ilegalno uvela u zgradu Skupštine i da se u tom pravcu njoj obraćalo obezbjedjenje Skupštine tražeći od nje podatke ko je Sava Grbović i koje ona crna djevojka sa njim, misleći na Sandru Milić, iako su taj dan uredno legitimisani od strane tog istog obezbjedjenja. To isto je kasnije od nje tražio i šef obezbjedjenja koga je njegova sestra uputila na nadležne službe navodeći da ona nije prava adresa koja bi se bavila pitanjem ulaska i izlaska lica iz zgrade. Narednog dana negdje oko 15 do 9, dakle prije početka sjednice koja je imala zakazan početak u 9 časova, tužilac I reda i tužilja IV reda su se našli na ulasku u zgradu Parlamenta, ali je tada obezbjedjenje od njih tražilo ne samo da im pokažu ovlašćenja za taj dan već i ovlašćenja za prethodni dan, u kom razgovoru je sudjelovala jedna manja žena, koja je nakon sugestije da su ta ovlašćenja za prethodni dan pokazana obezbjedjenju, odgovorila da ukoliko joj ne pokažu ista ovlašćenja, njen posao je doveden u pitanje, na šta joj je odgovorio da to ne može biti istina, da će joj ista biti dostavljena. Na ovaj način, a imajući u vidu i razgovor koji je obavljen sa sestrom tužioca dan prije, očito je da je nekome bilo u interesu da dokaže da su tužioci I i IV reda, prethodni dan, ušli ilegalno, obzirom da nije postojala evidencija o njihovom ulasku, iako su taj dan uredno na arhivi predali sav radni materijal, ali i pozivno pismo i ovlašćenja. Tada je obezbjedjenje tražilo da se pomaknu, kako bi poslanici koji su se nalazili iza njih mogli da uđu u zgradu, što su odbili i napokon ušli u zgradu, nakon uredne procedure, a od te iste gospodje je tražio da im pokaže gdje je crveni salnon, u kome je trebala da se održi sjednica odbora, kako ne bi lutali zgradom, što je ona učinila i odvela ih do istog. U salonu su se nalazili predstavnicu Uprave za igre na sreću, čak ga je direktor Uprave Marko Čulafić pozvao da sjedne na jednu stranu stola, što je odbio navodeći da ne mogu gosti birati gdje će da sjede i izašao sa tužiljom IV reda u foaje, u kome se nalazio veliki broj poslanika, kada je između ostalih naišao i gospodin Damjanović, predsjednik Odbora, sa kojim se rukovao ali ga istovremeno i pitao kako objašnjava događaj od prethodnog dana, na šta mu je ovaj odgovorio da on sa istim događajima nema ništa. U tom momentu, kako je istakao, sa druge strane hodnika naišla su tri lica u civilnom odijelu, sa gospodjom koja ih je prvi put i dovela do salona, koji su vikali „Sava Grbović i ona crna da napuste Skupštinu”. Tada se obratio Damjanoviću da mu objasni šta ovo znači, ali je isto odgovorio da on za to nema obavještenje. Obratio se i ovim licima pitajući ih otkuda im pravo da mu se tako obraćaju, zašto mora da napusti Skupštinu, na šta je dobio odgovor da je istima tako naredjeno, da nije bitno od koga

potiče naredba i da nisu dužni da mu to saopštavaju. Na njegovo pitanje da li je prekršio kodeks ponašanja ili pravila kućnog reda Skupštine, odgovorili su mu da nije, ali da moraju da postupe po naredjenju. Tada se obratio Damjanoviću govoreći mu da postoje dva načina da napusti zgradu, pri tom tražeći da mu se omogući sastanak sa Generalnim sekretarom kako bi se izbjegli bilo kakvi incidenti ili predsjednikom Skupštine, nakon čega su on i tužilja IV reda primljeni od strane generalnog sekretara, sa kojim je vodio odredjeni razgovor, a koji je tekao u pravcu da ovaj čin predstavlja čin diskriminacije ne samo prema njemu, već i prema članovima njegove porodice i saradnicima, akt ugrožavanja osnovnih prava i sloboda čovjeka, ali da bi kao satisfakciju, u tom momentu doživio i javno izvinjenje Skupštine. Tada mu se, kako je istakao, Generalni sekretar nevješto počeo braniti argumentima da je poziv upućen isključivo na Marka Piletića, na šta ga je upozorio na Pravilnik o radu i šta znači obraćanje jednom pravnom licu preko njegovog zastupnika, da u svakom slučaju birajući ko će da nastupa ispred tog pravnog lica u ovom slučaju NVO, ulazi u novi čin diskriminacije jer ugrožava slobodu odlučivanja i udruživanja njenih članova. U par navrata Generalni sekretar je napuštao sastanak, po nalaženju tužioca odlazeći na konsultacije sa predsjednikom i podpredsjednikom, ali se vratio sa decidnim odgovorom da ne može i neće dobiti javno izvinjenje Skupštine Crne Gore. Nakon toga tužioci I i IV reda su, u pratnji iste osobe iz obezbjeđenja, napustili zgradu Skupštine. Smatra da je sam čin diskriminacije nastao u stvari kao rezultat pokušaja da mu se zabrani da kao čovjek, koji je dugo vremena u ovom poslu, prezentuje javnosti podatke o kontinuitetu pravnog, medijskog i svakog drugog nasilja koje se vrši u ovoj oblasti niz godina unazad, a što je bio spreman da učini i da se na taj način diskredituje on i njegova porodica, imovina, ali i pravni subjekti čiji je osnivač. Koliko je ogorčen ovakvim činom govori i podatak da ne postoji vaga koja bi mogla da istu izmjeri, a koja bi natjerala čovjeka da ustane sa tužbom protiv svojih prijatelja od Željka Šturanovića sa kojim je porastao, do Ranka Krivokapića čije dijete ide u istu školu sa njegovim sinom, jer njih kao starješine Skupštine doživljava odgovornim za ovaj čin diskriminacije. Niko ne može objasniti, kako je istakao, ali ni izmjeriti količinu boli čovjeka koji ovaj čin doživljava kao vrhunac dugogodišnjeg kontinuiranog medijskog, enveovskog i pravnog nasilja a samo za rad toga da bi se zaštitilo par rukovodilaca Uprave igara za sreću i tkzv. odredjenih nezavisnih medija. Pri tome gubitak koji mu je nanijet ovakvim ponašanjem je nemjerljiv, kako na ličnom tako i profesionalnom planu, jer nije lako objasniti poslovnim partnerima medijsku kampanju koja se vodi, podnošenja raznih krivičnih prijava i sl. ali i nepostupanje institucija države da zaštiti tužiočeva prava. Takodje, kako je naveo, nematerijalna šteta koja se traži tužbenim zahtjevom nije prava šteta koju tužilac trpi niti je mjera štete koju trpi Država ovakvim postupanjem njenih organa, jer se ona odnosi na postupanje i nepostupanje svih onih lica koja su učestvovala u diskriminaciji.

Odgovarajući na posebno pitanje zastupnika tužene kakva je bila uloga tužioca III reda dana 30.07., na sjednici odbora, da li se ista svodila kao i uloga od 29.07 na snimanje iste sjednice, tužilac I reda je odgovorio da je u oba dana gospodin Piletić, u skladu sa svojim obrazovanjem i prirodom posla koju obavlja kao aktivista NVO UPIS se nalazio u ulozi da audio i video zabilježi dešavanja sa sjednice i na taj način informiše javnost ali i članove NVO.

Saslušan u istom svojstvu, tužilac III reda je istakao da je dana 29.7.2013. godine, zakazana sjednica Odbora na kojoj je trebalo raspravljati o izmjenama Zakona o PDV-u čija je jedan od predlagača bio NVO UPIS. Tog dana su on, kao administrativni predstavnik NVO, ali i gospodin Sava Grbović i Sandra Milić kao predstavnici NVO UPIS prošli normalnu proceduru ulaska u

Skupštinsku zgradu pri čemu je on imao, prvenstveno, akreditiv kao novinar i kamerman televizije "777" i sa tog aspekta je trebao da prati dešavanja na skupštinskom odboru. U sali u kojoj je trebalo da se održi sjednica, zauzeo je poziciju novinara dok su gđin. Sava Grbović i gđja. Milić, od strane protokola, upoznati da će biti pozvani kada dodje na red tačka o kojoj su trebali da raspravljaju, dakle izmjene zakona o PDV-u. U toku tog radnog skupštinskog dana bilježio je dešavanja na sjednici odbora ali je ista prekinuta prije tačke dnevnog reda kojoj su trebali da prisustvuju tužilac I i tužilja IV reda. Medjutim, ono što se dešavalo narednog dana tj. 30. jula za njega je predstavljalo jedan od najtežih dana u životu, sa razloga jer je tog dana doživio da bude stavljen u tako neprijatnu situaciju, a da na iste okolnosti nije bio spreman niti je do istih trebalo doći. Naime, i tog dana prošli su normalnu proceduru ulaska u zgradu Skupštine i tog dana on je, takodje, trebao da prati dešavanja, prvenstveno, kao novinar televizije 777. U tom smislu je i ušao u crveni salon i zauzeo novinarsku poziciju, stalno se osvrćući i čekajući da udju predstavnici NVO -UPIS koji su, kao stručna lica, trebali da raspravljaju o ovoj tački dnevnog reda. Ovo posebno, naglasio je, jer on iako administrativni predstavnik, dakle predsjednik NVO UPIS nije lice koje ima dovoljno znanja da bi mogao stručno komentarisati oblast PDV-a o kojoj je bilo riječi. Medjutim, predsjednik odbora gđin. Damjanović Aleksandar ga je, u jednom momentu, pozvao da kao predsjednik NVO UPIS predje za sto i zauzme tu poziciju. Osjetio se vrlo nelagodno očekujući da Grbović i Sandra Milić uđu u salu, što se nije dešavalo, a u medjuvremenu je sjednica započeta i povodom te tačke dnevnog reda I isti pozvan, od strane predsjednika odobro, da uzme učešće ispred NVO UPIS, čime je doveden u izuzetno nelagodnu situaciju, jer jednostavno na to nije bio pripremljen. Napomenuo je, da su u ranijem Skupštinskom radu, povodom donošenja zakona koji su se ticali rada ove nevladine organizacije uvijek delagirana stručna lica, dakle pravnici, profesori i druga lica koja imaju neophodno znanje za tu oblast. U konkretnom, kako je naveo on je dao neke informacije koje su mu bile poznate, što je izazvalo burne reakcije prisutnih, dakle iskusnih političara i drugih stručnih lica koji su učestvovali u radu odbora, a naročito poslanika Medojevića koji je reagovao tvrdeći da NVO UPIS zastupa lobiste, kako istu nije briga za javni interes, niti za budžet ove države, kako je mnogo porodica zbog igara na sreću unesrećeno zbog kocke, da bi na kraju rekao da ne misli konkretno na njega, iako je čitavo vrijeme njegov pogled bio usmjeren ka istom. Ova neprijatna situacija se nastavila i narednih dana na način da je i on pominjan i u novinarskim tekstovima i izvještajima elektronskih medija, zbog čega se osjećao užasno, kao na optuženičkoj klupi, jer se nije pronalazio u riječima ovog poslanika, niti je smatrao da dio nečeg lošeg kako je on to želio da predstavi.

Odgovarajući na pitanje zastupnika tužene istakao je da je administrativni predstavnik nevladine organizacije UPIS, dipl. pravnik.

Tužilja IV reda, saslušana u svojstvu parnične stranke, navela je da je Lutrija jedan od većinskih osnivača NVO UPIS koja je i ranije učestvovala u radu, kako odbora tako i okruglih stolova na kojima se raspravljalo o temama vezanim za Zakon o igrama na sreću, a u ovoj situaciji NVO UPIS je bila jedan od predlagača izmjena Zakon o PDV-u zajedno sa nevladinom organizacijom "Montenegrobet", pa su u sličnim situacijama njeni predstavnici učestvovali u radu matičnog Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Dana 26. jula 2013. godine, kako je navela, telefonskim putem pozvani su od strane lica iz Skupštine Crne Gore, koje se pri tom nije predstavilo, a koje ih je upoznalo sa činjenicom da će se sjednica Odbora, sa ovom tačkom dnevnog reda, održati dana 29. jula i da ih na taj način obavještava da mogu prisustvovati istoj. Istog dana, kako je navela,

uputili su matičnom Odboru tj. njegovim članovima zahvalnost što im je pružena mogućnost da učestvuju u radu i iznesu svoje argumente i istovremeno ih obavijestili koja su lica delegirana da ispred NVO UPIS učestvuju u radu odbora, tačnije da je to predstavnik NVO Marko Piletić i Sava Grbović, kao najiskustveniji u ovoj oblasti. Tog dana, dakle 29. Jula, kako je navela, svo troje su prošli urednu proceduru ulaska u Skupštinu i predali punomoćja, tačnije ovlaštenja da mogu prisustvovati sjednici Odbora i istovremeno upućeni u salon gdje se sjednica trebala održati. Kako je tačka dnevnog, reda izmjene Zakona o PDV-u bila treća, to ih je neko iz protokola obavijestio da mogu izaći iz sale, a da će blagovremeno biti obaviješteni kada na red dodje tačka za koju su zainteresovani, čak su upućeni da to vrijeme mogu provesti u restoranu Skupštine, što su ona i tužilac I reda i uradili, u kom restoranu su proveli sledeća dva sata, iako je restoran za svo to vrijeme bio prazan, nakon čega su se vratili do sale u kojoj je sjednica i dalje trajala, i obaviješteni da će ista biti prekinuta, a da će nastavak sjednice uslijediti narednog dana, dakle 30. jula, što je bio razlog da napuste zgradu Skupštine. Tog istog dana Nadja Vukićević, sekretar Odbora je poslala e-mail sa obavještenjem da je sjednica odbora odložena, da je ista zakazana za 30. jul sa početkom u 9 h. Kako je tačka dnevnog reda izmjena Zakona o PDV-u, poslali su e-mail, nanovo se zahvaljujući na mogućnosti učešća rada odbora i obavještavajući da će ispred NVO učestvovati njeni predstavnici. Međutim, 30. jula kada su krenuli u zgradu Skupštine, nastaju problemi na samom ulazu, gdje im neko iz obezbjeđenja traži ne samo punomoćja za sjednicu za 30. jul, već i za prethodni dan, napominjući da ukoliko ista ne posjeduju da to lice može ostati bez posla, jer su nastali veliki problemi zbog jučerašnjeg dolaska nje i tužioca I reda. Dalje je istakla da su naravno posjedovali punomoćja i za prethodni dan, koja su prezentovali, nakon čega su ušli u zgradu Skupštine, lice iz protokola ih je uputilo do crvenog salona gdje je trebalo da se održi sjednica odbora, da bi to isto lice par minuta kasnije, u pratnji još dva lica, u trku se krećući prema salonu uzvikivala "Sava Grbović i ona crna moraju da napuste Skupštinu". Sve se to dešava, kako navodi, kada se ispred crvenog salona nalaze svi učesnici u radu odbora i mediji, a na njihovo pitanje sa kog razloga ista lica traže da napuste zgradu Skupštine, jer su nesmetano ušli u istu, dobili su odgovor da oni to ne znaju, ali da im je tako naredjeno. Ironično su se zahvalili na takvom prijemu i obavještenju, istovremeno tražeći da budu primljeni kod sekretara, g-dina Davidovića, koji ih je primio i kojem su prezentovali svu dokumentaciju, a koji je, pogledavši istu, rekao da je u redu i da potvrđuje njihovo pravo da učestvuju u radu odbora, istovremeno naglašavajući da se nikada do sada nije desilo da neko bude natjeran da napusti zgradu Skupštine, ali istovremeno im sugerišući da izvinjenje od Skupštine neće dobiti, a to je u suštini bio jedini njihov zahtjev. Nakon toga, iziritirani ovakim aktom skuštinskih organa, tražili su zaštitu i od Zaštitnika ljudskih prava ali od državnog tužilaštva, podnosili skuštini više akata za obrazloženje ovakog postupanja, ali od niti jednog, od ovih organa, nijesu dobili odgovor. Tog dana, kako je istakla, doživljela je najteže poniženje u svom životu, osjećaj stida iako ničim izazvan, a koji se nastavio i narednih dana, obzirom na medijsku praćenost čitavog događaja, iako se nije pronalazila u riječima određenih poslanika, da je interesantno lice sa bezbjedonosnog stanovišta i slično.

Kako se utvrđuje uvidom u priložene izvode iz štampanih medija na dan 30.07.2013.godine, pažnja izdavača relevantnih dnevnih izdanja „Vijesti“ i „DAN“ u rubrici Ekonomija, bila je usmjerena na dolazak tužioca I reda u Skupštinu Crne Gore, na zakazanu sjednicu Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, ali i izjavu poslanika Medojevića da će zahtijevati objašnjenje ko je Grboviću dozvolio ulazak u zgradu Skupštine i da osnovano sumnja da se neka lica, koja bi mogla prisustvovati sjednici, vode u evidenciji bezbjedonosnih organa, što je uslovilo objavu tekstova

zvučnih naslova, u DL Dan „ Medojević: Došao da vrši pritisak na Krivokapića, Grbović: Doći ću na sjednicu ako se naspavam“ i Vijesti „ Grbović prošetao po Skupštini“. Pažnja medija povodom predmetnih dešavanja rezultirala je i objavom tekstova na dan 31.07.2013.godine u Dnevним novinama pod naslovom „ Džigija vratili sa vrata „ , DAN-u pod naslovom „ Prepirka Medojevića i Jelića zbog Grbovića“ i Vijestima „ Jelić branio Džigija, Medojević: Bliski sa organizovanim kriminalom“.

Iz Obavještenja Agencije za nacionalnu bezbjednost Crne Gore br 250/13-01-12413 od 30.10.2013.godine dostavljeno po zahtjevu tužioca I reda, utvrđuje se da ista Agencija ne preduzima mjere prikupljanja podataka , niti vodi evidenciju evidenciju njegovih ličnih podataka, dok se iz Uvjerenja Osnovnog suda u Podgorici Ku 2013/7334, 2013/7337 i 2013/7338 od 23.10.2013.godine utvrđuje da se protiv tužilaca I, III i IV ne vodi krivični postupak.

Saslušan u svojstvu svjedoka Davidović Damir je, prije svega naglasio da kao generalni sekretar Skupštine nema ingerencije, osim u posebnim situacijama, u pogledu pozivanja bilo kojih lica da prisustvuju sjednicama odbora, da su u tom dijelu ingerencije na predsjedniku Odbora koji tim licima šalje pozivnice i te pozivnice su dovoljne da ista udju u zgradu Skupštine i po Pravilniku o unutrašnjem redu smatraju se propusnicama. U konkretnom slučaju, kako je istakao, upoznat je, da je poziv upućen jednom licu ispred NVO UPIS, pri čemu je u nadležnosti predsjednika Odbora na koji način poziva zainteresovana lica. Opet u skladu sa Pravilnikom o kućnom redu, ukoliko postoji bilo kakva nesaglasnost između pozivnica, predstavnici Uprave Policije koji obezbjeđuju zgradu kontaktiraju stručnu službu Odbora kako bi se u tom pravcu nesuglasice riješile. Da li je u konkretnom slučaju bilo takvog kontakta njemu nije poznato, niti je u njegovoj nadležnosti da kontroliše rad organa službe obezbjeđenja Skupštine, ali ni organizovanja rada odbora sazivanja sjednice odbora i sl.

Odgovarajući na pitanja tužioca I reda i punomoćnika tužilaca, svjedok je istakao da je dana 29.i 30.jula bio u zgradi Skupštine, jer su u tom periodu bile zakazane tri sjednice Parlamenta ali preko 20 sjednica odbora, da do sada nijesu imali ovakav slučaj, da ni Poslovníkom o radu, kao ni Pravilnikom o kućnom redu Skupštine, nije definisano postupnje u takvim situacijama, a po Poslovníku o kućnom redu to je u nadležnosti Uprave Policije, da njemu nije poznato da je prije ali i poslije ovog događaja bilo nasilnog udaljavanja lica iz zgrade Skupštine, da je u nadležnosti Uprave Policije da određuje šefa obezbjeđenja, a ne može sa sigurnošću da tvrdi koje je lice u tom momentu bilo na ovoj poziciji, da se ne može izjasniti na okolnosti da su tužioci 29. jula nesmetano ušli i boravili u zgradu Skupštine, a da su i 30. jula ušli u zgradu Skupštine, a tek nakon određenog vremena nasilno napustili zgradu, da je izjave poslanika Medojevića da je Sava Grbović bezbjedonosno interesantno lice, pročitao u dnevnoj štampi, da je čitava javnost bila obavještena o predmetnom događaju, pa samim ti i predsjednik i potpredsjednik Skupštine, ali da ga je svjedok, kao generalni sekretar, i zvanično obavijestio, ne pismeno već u usmenom razgovoru, da ne može da se sjeti kako je isti reagovao, ali ni da predsjednik nema nikakve nadležnosti u ovom pogledu. Posebno je naveo da je jasno da je Parlament u nadležnosti njegovih poslanika, ali da je obezbjeđenje samog Parlamenta, kao i bilo kojeg drugog državnog organa, u nadležnosti Uprave policije, koja postupa u skladu sa procedurom propisanom Pravilnikom o kućnom redu, te Pravilnikom o radu Skupštine, gdje je jasno propisana procedura ulaska u Parlament i boravka u istom.

Odgovarajući na posebno pitanja zastupnika tužene, svjedok je odgovorio da prema njegovim saznanjima nije bilo nikakvih sredstava prinude, da su tužioci zamoljeni da napuste Parlament, ponavljajući da su to opet pitanja za Slubu obezbjeđenja.

Izjašnjavajući se na pitanje suda da li je tačna konstatacija tužioca I reda da su tužioci nakon nemilog događaja tražili prijem kod Generalnog sekretara i da je isti tada upoznat sa svim detaljima događaja, ali i da je svjedoku predložena dokumentacija u pogledu poziva za sjednicu skupštinskog odbora od strane tužilaca, svjedok je odgovorio da je u svom iskazu decidno naglasio da je o predmetnom događaju saznao iz medija i to elektronskih medija koji su objavili vijest u večeri 29. jula, a narednog dana i štampani mediji i da je tog dana dakle 30.07. oko 9,15 časova imao zahtjev da se sastane sa tužiocima i da su se odmah nakon toga sastali.

Saslušana na okolnosti da li su i zbog čega, po čijem nalogu preduzete fizičke mjere prinude prema tužiocima I i IV reda, svjedok Asanović Dragana je istakla da je dana 29.07.2013.godine bila raspoređena na prijavnici Skuptine Crne Gore, a njen kolega radio na detektoru. Tog dana, koliko je mogla da se sjeti zbog protoka vremena, bio je planiran rad velikog broja Odbora, pa samim tim i veliki broj učesnika. Dalje je istakla da se sjeća da je tog dana došao g-din Grbović u pratnji g-djice Milić, da se uredno predstavio njenom kolegi i rekao da ima poziv za učestvovanje u radu Odbora za ekonomska pitanja i finansije, da, kako je bila velika gužva, ona nije evidentirala njihov dolazak, ali da je uredno pregledan od strane njenog kolege i zajedno sa tužiljom IV reda, bez problema, ušao u zgradu Skupštine, kao što su iz iste i izašli. Nešto kasnije, nastavila je, od svog koordinatora Saše Rakočevića je obaviještena da je g-din Grbović ušao u Skupštinu a da nije mogao da prisustvuje sjednici Odbora, pa je svjedoku postavljeno pitanje kako je isti ušao u zgradu, na šta je svjedok odgovorila da se isti uredno predstavio, obzirom je redovna procedura bila takva da, iako pozivno pismo glasi na određeno lice, postojala je mogućnost da to lice pošalje svoju zamjenu, o čemu se, po nalaženju svjedoka, radilo u konkretnom slučaju. Narednog dana, Grbović se u pratnji iste osobe ponovo prijavio na prijavnici i svjedoku je prezentovan poziv, koji nije glasio na njega, ali su u tom momentu naišli g-din Zoran Vukčević, poslanik i Saša Damjanović, predsjednik Odbora i ,zajedno sa njima, Grbović i Milić su se uputili prema crvenom salonu, gdje je trebala da se održi sjednica. Dalje je navela da su ona i Radonjić pošli za njima, ne u namjeri da bilo kome prijete i preduzimaju bilo kakve radnje prinude, ali su ispred salona čuli Damjanovića koji je rekao Grboviću da on ne može da prisustvuje sjednici, na šta je Grbović, izuzetno kulturno, pitao kome može da se obrati i uloži žalbu, nakon čega je od Rakočevića upućen da istu uloži sekretaru Skupštine, kome je i najavljen, nakon razgovora sa kojim, je mirno napustio zgradu, pa se čak i pozdravio sa svjedokom. Dalje je istakla da se njena jedina greška sastojala u tome što nije evidentirala prisustvo Grbovića prvog dana, ali je sigurna da je uredno pregledan od strane njenog kolege. Takođe je istakla da se nikada nije desilo da sjednici Odbora prisustvuje neko ko nije pozvan, a da je, nakon ovog slučaja, uslijedila praksa da se od predsjednika Odbora dostavljaju spiskovi lica koja su poznata da prisustvuju sjednici.

Odgovarajući na pitanja punomoćnika tužioca, svjedok je odgovorila da je generalni sekretar Skupštine predložio njenom koordinatoru da se tužilac I reda pojavio nepozvan, da je na pitanje koordinatora odgovorila da se isti uredno javio njenom kolegi, o čemu je ona i obaviještena od istog, jer ga prvi dan nije primijetila zbog velike gužve, da koliko može da se sjeti, prisustvo tužilaca I i IV reda je evidentirano na dan 30.07.2013.godine, ali da ne može da se sjeti da li je

evidencija izvršena prema punomoćjima, da je pošla za tužiocima prema crvenom salonu, jer je prethodnog dana g-din Damjanović sugerisao generalnom sekretaru da Grbović nije mogao da prisustvuje sjednici ni prethodnog dana, ali da ista nije imala razloga da ga ne pusti da uđe u zgradu Skupštine, jer nije imala pismenu zabranu njegovog ulaska, da je čula razgovor između Damjanovića i Grbovića koji je tekao u pravcu da se Grbović požalio poslaniku Vukčeviću da ni prethodnog dana nije mogao da prisustvuje sjednici, na šta mu je od istog sugeriano da ne može da prisustvuje ni tog 30.07.2013.godine, da bi ovlašćenje da preduzme bilo koje sredstvo prinude imala po nalogu predsjednika Odbora, generalnog sekretara, predsjednika Skupštine i svojih pretpostavljenih, da ona nije imala takvu naredbu, a da je istu, koliko može da se sjeti, imao njen koordinator od generalnog sekretara, da za dvije i po godine rada nije imala slučaj da se neko udaljava iz zgrade Skupštine, da je evidencija pozvanih, nakon ovog slučaja, uvedena na inicijativu obezbjeđenja da ne bi dolazilo do sličnih situacija, obzirom se poziv može uputiti ne samo pismeno, već i telefonom i e-mailom, da njoj nije poznato da je u tom pravcu donošena odluka, ali da je sada uobičajeno da svaki odbor dostavi spisak pozvanih lica, a ako ne pristupi pozvano lice, već njegova zamjena, odobrenje za ulazak u zgradu daje ispred odbora njegov sekretar. Svjedok je dalje pojasnila da je njen osnovni zadatak da evidentira ulazak lica na prijavnici, ali da, ako je manjak osoblja, ima pravo da je javi na telefon, isprati stranku gdje treba i sl., da je dana 29.07.2013.godine, pozvala Slavu Burić, obzirom da nije znala puno ime Grbovića da je pita za isto, jer joj je rečeno da su zajedno viđeni u holu, a ime joj je bilo potrebno jer je morala pisati izjavu svom koordinatoru, koja je kasnije proslijeđena njenom pretpostavljenom, a da je isti podatak tražila od g-đe Burić jer je sa istom imala korektan odnos, da, koliko može da se sjeti, tužilac I reda je ušao u zgradu Skupštine, prvog dana zajedno sa Vukčevićem i Damjanovićem, da nakon ovog događaja nije uvedena nova knjiga evidencije, već obaveza da odbor dostavi spisak pozvanih lica.

Saslušan na iste okolnosti, svjedok Rakočević Saša je istakao da je zaposlen na radnom mjestu Koordinatora obezbjeđenja štićenih objekata Skupštine Crne Gore, Predsjedništva, ministarstava i Ustavnog suda, da se njegov posao sastoji od koordinacije zaposlenih u obezbjeđenju, pri čemu svoja ovlašćenja crpi iz Zakona o unutrašnjim poslovima, Kodeksa policijske etike i Pravilnika o unutrašnjem redu i radu Skupštine Crne Gore. Dalje je istakao da su dana 29.07.2013.godine radila tri odbora, a da je njegova pažnja bila zaokupljena štrajkom porodica protiv smanjenja kazni, o čemu je bilo riječi na jednom odboru, sa kog razloga mu rad Odbora za finansijska pitanja i budžet nije bio interesantan. Međutim, kako je naveo, negdje u toku radnog vremena, sa portala „Vijesti“ upoznat je o prisustvu određenih lica u Skupštini, tačnije tužioca I reda, a nakon toga ga je pozvao i njegov pretpostavljeni Peković Boris, komandir, da ga pita šta se tog dana dešavalo u Skupštini, na šta mu je odgovorio da njemu nije poznato, da ovo lice i ne poznaje, ali da će se informisati od zaposlenih naprijavnicu, detektoru vrata i rendgenskom uređaju, u kom pravcu su isti i dali svoje izjave koje je svjedok prosljeđio pretpostavljenom. Dalje je istakao da je narednog dana, takođe, bila zakazana sjednica Odbora za ekonomska pitanja, pa se kod predsjednika Odbora Damjanovića, prilikom njegovog dolaska na posao informisao da li je Grbović imao poziv za sjednicu zakazanu za 29.07.2013.godine i da li ima poziv za taj dan, na šta mu je Damjanović odgovorio da Grbović nije pozvan, već je pozvan g-din Piletić. Međutim, istakao je dalje, tog dana je došao Grbović i na prijavnici prezentovao urednu dokumentaciju, tačnije da mijenja Piletića, u kom pravcu je evidentirano njegovo prisustvo i on ušao u zgradu Skupštine. Posebno je naveo da ga je primijetio ispred crvenog salona, da je tu bila prisutna i Dragana Asanović, pa sam pitao predsjednika Odbora da li je g-din pozvan da prisustvuje sjednici ili ne, na

šta je dobio oprečne odgovore, jer je poslanik Vukčević tvrdio da može da prisustvuje sjednici, a Damjanović da ne može, u kom slučaju se poštuje riječ predsjednika, što je i predočeno Grboviću, nakon čega je od istog upitan kome može da se žali na takvu odluku o od strane svjedoka upućen na generalnog sekretara, koji ga je primio u svom kabinetu, zajedno sa tužiljom IV reda, nakon čega su njih dvoje mirno napustili zgradu Skupštine.

Odgovarajući na posebna pitanja, svjedok je istakao da je kao radnik obezbjeđenja radio u periodu od 2003.do 2008.godine, a kao koordinator od maja 2013.godine, da nije neuobičajeno da ispred predlagrača, bilo da se radi o Udruženju ili NVO prisustvuje više lica, da je uobičajeno da NVO, konkretno MANS obavijesti Skupštinu ko će od njenih predstavnika prisustvovati radu sjednice odbora, pri čemu Čalović prisustvuje samo sjednicama gdje se raspravlja o nekim važnim pitanjima, da NVO UPIS takav dopis nije dostavio sektoru obezbjeđenja, da isti vode urednu evidenciju, ali da od strane predsjednika skupštinskih odbora ne dobijaju blagovremeno spisak lica koja su pozvana da prisustvuju radu matičnih odbora, u kom pravcu je više puta obavještavan generalni sekretar. Istakao je da on nije kontaktiran,povodom predmetnih dešavanja, od strane generalnog sekretara Skupštine, niti je ranije saslušan svjedok davala izjavu povodom istih, jer Generalni sekretar nema ovlašćenja u tom pravcu, da on tog dana nije imao nikakvu komunikaciju sa Davidovićem, a da su,vjerovtno, u narednom periodu, o tome govorili, da je normalno da se Služba obezbjeđenja ne miješa u rad odbora, već da isti samo kontrolišu koja lica mogu, a koja ne da prisustvuju radu istih, da je od svojih zaposlenih dobio informaciju da si tužioci imali uredan poziv, umjesto pozvanog gospodina Piletića i da je sa bezbjedonosne strane izvršena adekvatna provjera, da ne stoje navodi tužioca da mu se ispred crvenog salona obrato riječima „ Grbović i ona mala crna da napuste zgradu Skupštine“, već se obratio predsjedniku odbora Damjanoviću i nakon njegovog odgovora da isti nije pozvan, obratio se tužiocu I reda riječima „ Vi niste pozvani da učestvujete u radu odbora,molim vas da napustite zgradu Skupštine.Dalje je odgovorio da se predsjednik Odbora nalazio pored poslanika Vukčevića koji je tvrdio da može da prisustvuje sjednici, da se on nije obraćao gospođi Burić sa pitanjem ko je Sava Grbović i da mu nije poznato da joj se neko obraćao.

Cijeneći navode parničara i provedene dokaze, svaki ponaosob i u njihovoj međusobnoj povezanosti, u smislu odredbe čl.9. Zakona o parničnom postupku, sud je odlučio kao u izreci, obrazlažući svoju odluku kako slijedi.

Sud je prilikom donošenja odluke za polaznu osnovu imao univerzalne odredbe članka 14. Evropske konvencije o ljudskim pravima, kojom se uživanje ljudskih prava omogućava i osigurava bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su pol, rasa, boja kože, vjera, političko i drugo mišljenje, nacionalno i socijalno porijeklo, povezanost s nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status, kao i drugih prava koja nijesu decidno pobrojana, obzirom na širok dijapazon primjene, ali i odredbe čl.2. Zakona o zabrani diskriminacije kojom su u pravni poredak Crne Gore inkorporirane odredbe međunarodnih, obavezujućih normi kojima se zabranjuje bilo koji oblik diskriminacije, bilo da se radi o posrednoj ili neposrednom aktu diskriminacije, bliže označenim članom i odredbe čl.8. Ustava Crne Gore, kojim je proklamovana zabrana bilo kog oblika diskriminacije.

Odredba čl.7. Zakona o zabrani diskriminacije, upućuje na uznemiravanje, po nekom od osnova iz čl.2.st.2., kao poseban oblik diskriminacije, koji se ogleda u određenom ponašanju ili postupanju prema nekom licu, koje takvo ponašanje ili postupanje ne želi, a koje ima za cilj ili

predstavlja povredu ličnog dostojanstva i izaziva strah, neugodnost, neprijateljstvo, poniženje ili uvrijeđenost.

Uznemiravanje, kao posebna vrsta diskriminacije, u antidiskriminacionim direktivama Europske unije, prethodno je bilo formulisano kao jedan od oblika neposredne diskriminacije. Njegovo izdvajanje u posebnu kategoriju u direktivama više se temelji na važnosti isticanja ovog osobito štetnog oblika diskriminacijskog postupanja, nego na promjeni pojmovnog razmišljanja. Prema ovoj definiciji nije nužan usporednik da bi se dokazalo uznemiravanje. To prvenstveno ukazuje na činjenicu da je uznemiravanje, samo po sebi, nepoželjno zbog načina na koji se javlja (verbalno, neverbalno i fizičko zlostavljanje) i zbog potencijalnog učinka (povreda ljudskog dostojanstva). Iako u EKLJP nema izričite zabrane uznemiravanja ili poticanja na diskriminaciju, nekoliko se njenih prava odnosi na ovo područje. Uznemiravanje se tako može svrstati u pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života zajamčeno članom 8. Konvencije, ili u pravo iz člana 3. koje se tiče zabrane nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kazne, dok poticanje na diskriminaciju može biti obuhvaćeno drugim članovima, kao što su sloboda vjeroispovijesti ili okupljanja iz člana 9. odnosno 11., zavisno od konteksta.

U smislu čl.29. Zakona o zabrani diskriminacije ukoliko tužioci učine vjerovatnim, pri čemu se misli na stepen vjerovatnosti, ne izvjesnosti, da je tužena izvršila akt diskriminacije, teret dokazivanja da usljed tog akta nije došlo do povrede jedankosti u pravima i pred zakonom prelazi na tuženu.

U konkretnom slučaju, kako se to utvrđuje iz saglasnih iskaza tužilaca, ali i saslušanih svjedoka, tužioci I, III i IV reda, dana 29.07.2013.godine, pristupili su u zgradu Skupštine kao ovlašćeni predstavnici drugotužioca, jednog od inicijatora Predloga Zakona o dopuni Zakona na dodatnu vrijednost, a po pozivu za učešće na sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, koji poziv je, u skladu sa čl. 67. Poslovnika Skupštine Su – Sk br 02-8/5 od 01.02.2010.godine, upućen tužiocu II reda, preko njegovog zakonskog zastupnika g-dina Marka Piletića, ovdje trećetužioca. Tom prilikom, ovlašćenom licu Službe skupštinskog obezbjeđenja prezentovana su uredna punomoćja za predstavljanje i zastupanje interesa NVO UPIS na zakazanoj sjednici matičnog odbora, od strane njegovih aktivista, ovdje tužilaca I i IV reda, što je bio uslov da ista lica, u skladu sa procedurom utvrđenom Pravilnikom o kućnom redu Skupštine Crne Gore, pristupe u zgradu Parlamenta. Ista procedura, a kod nesporno utvrđene činjenice da je sjednica Odbora za ekonomiju, finansije i budžet prekinuta prije raspravljanja o tački dnevnog reda koja je bila u fokusu pažnje tužilaca, ispoštovana je i dana 30.07.2013.godine, kada je zakazan nastavak iste sjednice, sa početkom u 9:00 h, na način da su tužioci I i IV reda priložili punomoćja NVO UPIS za učestvovanje u radu Odbora za ekonomiju, finansije i budžet datirana na dan 30.07.2013.godine.

S toga, po nalaženju suda, postupak uposlenika Sektora za obezbjeđenje objekata i ličnosti, nadležnih za obezbjeđenje Skupštine Crne Gore koji su, nakon, ispoštovane procedure i uredne evidencije ulaska tužilaca u zgradu Parlamenta na dan 30.07.2013.godine, kako su i sami istakli, prišli tužiocima ispred sale u kojoj je trebao da se održi nastavak 22.sjednice Odbora za ekonomiju, finansije i budžet sa tačkom dnevnog reda Predlog Zakona o dopuni Zakona na dodatnu vrijednost, pri tom se, naknadno, raspitujući kod predsjednika Odbora, ali i ostalih prisutnih poslanika, da li tužilac I i tužilja IV reda imaju poziv za sjednicu i dobijanja oprečnih odgovora, dajući primat odgovoru predsjednika Odbora da isti nemaju poziv za učešće u radu

sjednice, upozorili tužioce da moraju da napuste zgradu najvišeg demokratskog doma jedne države, predstavlja direktan čin uznemiravanja, u smislu citirane zakonske odredbe čl.7. Zakona o zabrani diskriminacije, kojim je izvršena povreda jednog od osnovnih prava ličnosti – prava na dostojanstvo.

Naprijed iznijeto, naročito kod činjenice da ovakav postupak službe obezbjeđenja, ali ni ostalih ovlašćenih lica Skupštine Crne Gore, naročito predsjednika Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, ali i generalnog sekretara, nije imao uporište u bilo kom zakonskom propisu ili opštem aktu Skupštine, već, naprotiv, predstavlja flagrantno kršenje istih.

Naime, shvatajući značaj i neophodnost aktivnog učešća civilnog društva za razvoj demokratije i ostvarivanja ljudskih prava, saradnje na planu podizanja kvaliteta zakonodavne i nadzorne funkcije Skupštine u oblasti demokratizacije i ljudskih prava, ali i značaja aktivnog učešća i neposredne saradnje i koordinacije svih subjekata, uključujući i organizacije civilnog društva na putu Crne Gore ka punopravnom članstvu u EU, s pozivom naročito na Lisabonski ugovor, u kojem je Poglavlju II (demokratski principi) istaknut značaj jednako predstavničke i participativne demokratije tj. uloge građanskog društva, upravo je Skupština Crne Gore svoju komunikaciju i saradnju sa Mrežom organizacija civilnog društva za demokratiju i ljudska prava ozvaničila kroz Memorandum o saradnji zaključen 30.03.2011.godine, podržavajući autonomiju organizacija civilnog društva i njihovo pravo na izražavanje stavova, ocjena i preporuka, koji Memorandum je objavljen i na zvaničnoj web stranici Skupštine. Međutim, upravo osnovni principi na kojima se temelje uslovi za jačanje saradnje sa civilnim sektorom, u skladu sa demokratskim principima i vrijednostima, su grubo prekršeni u konkretnom slučaju, nepoštovanjem autonomije tužioca II reda, kao pravnog subjekta, da po svom nahođenju, delegira predstavnike koji će u datom momentu na najbolji, ali i najkompetentniji način zastupati njegove interese, a samim tim i interese civilnog sektora.

Ovo naročito jer odredba čl.67. Poslovnika o radu Skupštine („Sl. list RCG”, br. 51/06 od 04.08.2006, 66/06 od 03.11.2006, „Sl. list Crne Gore”, br. 88/09 od 31.12.2009, 80/10 od 31.12.2010, 39/11 od 04.08.2011), na koju odredbu se nevješto poziva tužena u pokušaju da opravda učinjeni akt diskriminacije, daje mogućnost da u radu skupštinskih odbora učestvuje više lica, kao prestavnici, predlagača akata, ali i prestavnici Vlade, naučnih i stručnih institucija, drugih pravnih lica i nevladinih organizacija. S toga činjenica da je poziv tužiocu II reda upućen preko njegovog zakonskog zastupnika, Marka Piletića, što je redovan način komunikacije i obraćanja sa pravnim licem, ne daje pravo tuženoj da vrši izbor prestavnika ispred pravnog lica, jer je to direktno zadiranje u integritet i autonomiju izbora pravnog subjekta, a ovo posebno jer niti jednim aktom nije limitiran broj prestavnika ispred pozvane NVO, a koje limitiranje, sve i da ima uporište u zakonskim ili podzakonskim aktima, tuženoj bi dalo pravo na intervenciju samo u ograničenju broja učesnika, a nikako u personalizaciji istih. Suprotno bi značilo negaciju uloge civilnog sektora, a širom otvorilo vrata zloupotrebama, na način da se na sjednice odbora, ali i drugih državnih organa u kojima participira civilni sektor, pozivaju samo „poželjni”, aktivisti, što je nespojivo sa samom svrhom saradnje sa ovom sferom društva, sve u cilju razvoja odgovornosti i transparentnosti u radu državnih organa. Upravo elektronski poziv upućen tužiocu II reda od strane sekretara Odbora za ekonomiju, finansije i budžet dana 29.07.2013.godine u 14:54 h, uz koji je istovremeno dostavljen i telegram predsjednika Odbora sa obavještenjem o nastavku 22.sjednice, sa napomenom da je poziv upućen na Marka Piletića, o čemu isti i treba biti

upoznat, predstavlja kršenje gore utvrđenih prava tužioca II reda, naročito kod činjenice da je isti e-mail prepiskom dana 29.07.2013.godine u 14:25 h, ali i 30.07.2013.godine u 07:40 h obavijestio matični odbor da će radu istog, pored g-dina Piletića, prisustvovati i delegati, ovdje tužioci I i IV reda.

Sud takođe nalazi da činjenica što je tužena, na isti način, uputila poziv za učešće na 22.sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet drugom inisijatoru Predloga Zakona o opuni Zakona o PDV-u, NVO Montenegrobet, ne umanjuje sami čin diskriminacije učinjenje prema tužiocima I, II i IV reda, obzirom je u isključivoj ingerenciji pozvanog pravnog lica da delegira svoje prestavnike, kako je to ranije obrazloženo. Da je takav način delegiranja bio uobičajen u praksi rada skupštinskih odbora, govore i iskazi salušanih svjedoka Dragane Asanović i Rakočević Saše koji su saglasno izjavili da je npr. u slučaju jedne od aktivnijih NVO koje djeluju na polju rada civilnog sektora u Crnoj Gori, MANS, poziv za učešće uvijek upućivan na ime izvršnog direktora Vanje Čalović, ali da je ona prisustvovala samo sjednicama na kojima su se razmatrana neka od važnijih političkih i zakonodavnih pitanja, dok su na ostalim sjednicama, na kojima je učešće u radu uzimala ova NVO, dolazila druga opunomoćena lica. U ostalom tužena nije osporila navode tužilaca da su i ispred tužioca II reda u radu istog Odbora, u ranijem periodu, delegirana stručna lica po nahođenju drugog tužioca, radi bolje artikulacije ciljeva ove NVO, ali i civilnog sektora uopšte.

Po nalaženju suda, učinjeni akt diskriminacije ne može se opravdati ni isticanjem nesaradnje u radu skupštinske Službe i službe obezbjeđenja u dijelu neblagovremenog dostavljanja spiska lica kojima je upućen poziv za učešće u radu Odbora, ali ni nedostatkom ovlašćenja generalnog sekretara Skupštine da kontroliše rad Službe obezbjeđenja, odnosno organizovanja rada sjednica Odbora. Naime, po mišljenju suda, upravo incidentna situacija koja se dogodila ispred crvenog salona, prije početka nastavka zasijedanja 22. sjednice Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, nakon čega su tužioci I i IV reda zahtijevali prijem kod generalnog sekretara, zahtijevala je njegovo angažovanje, u smislu ovlašćenja normiranim čl.28. alineja 1. Poslovnika, u situaciji različitog tumačenja odredbe čl.67. istog propisa.

Kod iznijetog, vodeći računa da su tužiocima I, II i IV reda, učinjenim aktom verbalnog uznemiravanja povrijeđena značajnija ljudska prava, pravo na ugled i dostojanstvo, sud nalazi da je učinjeni akt uznemiravanja dobio konotaciju težeg oblika diskriminacije, u smislu čl.20.st.1.tačka 4. Zakona o zabrani diskriminacije, obzirom rezultat provedenog dokaznog postupka nameće zaključak da čitav događaj nije iniciran sprovođenjem određenog pravila ili prakse koja ima legitiman cilj i preduzimanje razumnih i nužnih srestava za postizanje cilja koji je dovoljno važan da bi se opravdalo takvo zadiranje u prava tužilaca, već je isti posledica neprimjerenih i nadasve netačnih izjava jednog od poslanika i člana matičnog Odbora nakon okončanja prvog dana rada 22.sjednice Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, u pogledu kredibiliteta lica pozvanih da učestvuju u njegovom radu, koje izjave su predočene široj javnosti putem štampanih i elektronskih medija i, nažalost, poslužile kao izvor saznanja o dešavanjima u zgradi Parlamenta, službi koja se stara o bezbjednosti istog, ali i njegovim najvišim organima. Umjesto da predmet pažnje bude izvor neprovjerenih informacija o „ bezbjedonosno interesantnom licu“, ovo posebno imajući u vidu da se protiv tužilaca ne vodi krivični postupak, niti je tužilac I reda predmet pažnje Agencije za nacionalnu bezbjednost, kako slijedi iz provedenih dokaza, a koji je od strane medija prepoznat kao lice na koga su se odnosile opaske poslanika Medojevića, koji u

tom pravcu, nije davao demantij, reagovanje u smislu diskriminatorskog čina verbalnog upozorenja da napuste zgradu Parlamenta je, bez ikakvog uporišta, usmjereno na tužioce I i IV reda.

Sa izloženog, sud nalazi da su, u odnosu na tužioce I, II i IV reda ispunjeni uslovi iz čl.26.st.1.tačka 1.i 2.Zakona o zabrani diskriminacije, ali i stava 4. istog člana, obzirom je učinjeni akt diskriminacije dosegao vrhunac upoznavanjem šire javnosti sa ranije izloženim izjavama poslanika Skupštine, bez ikakve reakcije tužene u tom pravcu, sa kog razloga je odlučeno kao u stavu I i III izreke presude.

Usvajajući tužbeni zahtjev za deklarisanje diskriminatorskog ponašanja tužene i zabrani preduzimanja daljih akata diskriminacije, koji zahtjevi imaju prejudicijelan karakter u odnosu na zahtjev za naknadu nematerijalne štete, sud nalazi da su se stekli uslovi za primjenu odredbe čl.207.st.1. i st.3.Zakona o obligacionim odnosima koji daje mogućnost za sud, ako nađe da okolnosti slučaja i težina povrede to opravdavaju, dosudi fizičkom, ali i pravnom licu pravičnu naknadu na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog povrede časti i ugleda, odnosno ugleda i prava ličnosti pravnog lica. Odgovornost tužene za naknadu ovih vidova nematerijalne štete utemeljena je na odrebi čl.166.st.1. Zakona o obligacionim odnosima, obzirom je u postupku, kako je obrazloženo, nesumnjivo utvrđeno da je akt diskriminacije počinjen od strane njenih organa, a po principu objektivne odgovornosti.

Cijeneći iskaze tužilaca I i IV reda, kao objektivne i istinite, saglasne provedenim materijalnim dokazima, sud nalazi da je tužiocima, aktom tužene, nanijeta povreda osnovnih prava čovjeka, prava na dostojanstvo, moralni integritet i čast, koja prava iz korpusa prava ličnosti uživaju posebnu zaštitu obezbjeđenu najvišim aktom države – Ustavom, ali i svim relevantnim međunarodnim propisima koji se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda. Povreda prava ličnosti svakako izaziva duševne bolove čiji intezitet i trajanje opravdavaju dosuđenje pravične novčane naknade, a posledica su, u konkretnom, verbalnog uznemiravanja tužene na način da je tužiocima uskraćeno njihovo pravo da, kao ovlašćeni predstavnici nevladinog udruženja, slobodno iznesu svoje mišljenje, stavove i sugestije, već su isti izloženi javnom poniženju, u smislu upozorenja da su dužni da napuste zgradu Parlamenta, pa samim tim izloženi očekivanom, a ničim izazvanom, osjećaju stida i poniženosti.

Oduzimanje legitimnog prava tužiocu II reda, kao pravnom subjektu registrovanom u pravcu zaštite legitimnih ciljeva određene interesne sfere, da u cilju kompetentne prezentacije svojih načela i konkretnih interesa, delegira predstavnike po slobodnoj volji i ocjeni, svakako prestavlja akt povrede časti i ugleda koji opravdava dosuđenje naknade nematerijalne štete. Ovo posebno jer se imputacijom, nadasve negativnih osobina njegovim istaknutim članovima, narušava kredibilitet i samog pravnog lica čije interese zastupaju, što ima dalekosežne posledice na njegovo dalje javno istupanje, ali i ulogu u razvijanju i jačanju ciljeva nevladinog sektora.

Naknada nematerijalne štete, kao oblik otklanjanja štetnih posljedica, sastoji se u isplati nominalnog novčanog iznosa, kao satisfakcije za pretrpljenu nematerijalnu štetu, da bi se kod oštećenog uspostavila psihička i emotivna ravnoteža koja je postojala prije šetnog događaja, u mjeri u kojoj je to moguće. S tim u vezi, a imajući u vidu i čl. 207.st.3 ZOO-a sud je za pretrpljene duševne bolove zbog povrede prava ugleda, časti i dostojanstva dosudio iznose od po 4.000,00 €. Prilikom odlučivanja o visini naknade, sud je vodio računa da ista predstavlja razuman odnos proporcionalnosti između, s jedne strane, jačine povrijeđenog dobra i pretrpljene štete i, s druge

strane, prihoda, odnosno prosječnih plata u zemlji i ekonomskih prilika i standarda (opšti stav iz presuda Evropskog suda za ljudska prava Tolstoy Miloslavsky protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Steel i Morris protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Lepojević protiv Srbije...), a imajući u vidu i čl. 220 ZPP-a, prema kojem je sud ovlašćen da po slobodnoj ocjeni utvrdi visinu iznosa naknade nematerijalne štete, nalazeći, kod svih okolnosti predmetnog slučaja, da dosuđeni iznos predstavlja adekvatnu satisfakciju tužiocima za pretrpljenu štetu, pri tom polazeći od društvene svrhe instituta naknade nematerijalne štete koji nema za cilj kompenzaciju, jer je pretrpljeni gubitak nemoguće iskazati u realnom novčanom iznosu.

Na dosuđene iznose naknade tužiocima, u skladu s odredbom čl.284. Zakona o obligacionim odnosima pripada zakonska kamata od dana presuđenja do konačne isplate.

Sa izloženog, cijeneći da je tužbeni zahtjev tužilaca previsoko postavljen i nesaglasan prirodi naknade nematerijalne štete, sud je isti odbio i odlučio kao u stavu IV izreke presude.

Sa druge strane, sud nalazi da je tužbeni zahtjev, u odnosu na tužioca III reda u cjelosti neosnovan. Naime, upravo normativne procedure, koja povreda istih je uzrokovala akt diskriminacije u odnosu na ostale tužioce, su u cjelosti ispoštovane u odnosu na tužioca III reda, kome je, kao zakonskom zastupniku drugotužioca omogućeno da slobodno, bez ikakvih ograničenja, prisustvuje sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet i uzme učešća u njegovom radu, na način da iznese osnovna zapažanja i razloge inicijative u pogledu noveliranja Zakona o PDV-u, a time i legitimno zastupa interese nevladinog udruženja čiji je ovlašćeni predstavnik. Činjenica da se postupanje tužene, prema ostalim dlegiranim predstavnicima NVO UPIS, ovdje tužiocima I i IV reda, svakako negativno odrazila na subjektivnu sferu tužioca III reda, manifestujući se kroz osjećaj poniženosti, ne opravdava utvrđenje da je prema njemu učinjen akt diskriminacije, jer je izostala objektivna manifestacija istog u radnjama tužene. Ovo posebno jer tužilac III reda, u obavljanju svoje dužnosti, mora biti spreman da kvalitetno zastupa interese udruženja na čijem se čelu nalazi, jer je to, podrazumijeva se, bio i jedan od opredjeljujućih faktora za njegov izbor na istu dužnost. Uostalom, na trećetužiocu je bilo pravo izbora da li da prisustvuje sjednici matičnog Odbora ili se, pak, solidariše sa tužiocima I i IV reda i napusti zasijedanje iste. Navodi trećetužioca da je njegova uloga na konkretnoj sjednici bila prvenstveno da obezbjedi video snimak iste, za potrebe televizije 777, su bez značaja za drugačiju odluku suda, a ovo naročito jer sudu nije pružen dokaz da je isti akreditovan ispred ove televizijske kuće, ali je, kako to proizilazi iz dokaza, svakako akreditovan od strane drugotužioca kao njegov ovlašćeni predstavnik.

Sa izloženog odlučeno je kao u stavu V izreke presude.

Sud je prilikom donošenja odluke cijenio i druge provedene dokaze, ali ih nije posebno komentarisao, nalazeći da nijesu od značaja za drugačije presuđenje.

Odluku o troškovima postupka sud je donio s pozivom na čl.152.st.1. i čl.161. Zakona o parničnom postupku, pa je našao da su tužioci I, II i IV reda, vođenjem parnice imali troškove na ime sastava tužbe u iznosu od 250,00 €, na ime zastupanja na 5 održanih ročišta u iznosu od 1.250,00 €, te pristupa na jedno odloženo ročište u iznosu od 125,00 €, koji troškovi uz uvećanje na ime zastupanja drugog i ostalih tužilaca, u skladu sa tarifnim br 11 AT, daju ukupan iznos od 3.250,00 €. Kako su tužioci uspjeli u sporu u procentu od 6,9 %, to im je sud na ime zastupanja po kvalifikovanom punomoćniku dosudio troškove postupka u iznosu od 224,25 €, što sa uvećanjem na ime taske na odluku suda u iznosu od 90,00 € daje ukupan iznos dosuđenih troškova od 314,25 €.

Tužiocima nijesu priznati traženi troškovi na ime takse na tužbu, jer u spisima ne postoji dokaz da su iste snosili do zaključenja rasprave pred sudom, ali ni troškovi sastava podnesaka, obzirom se ne radi o troškovima nužnim za vođenje parnice.

OSNOVNI SUD U PODGORICI

Dana 28.10.2014. godine

S U D I J A

Ljiljana Šoškić s.r.

PRAVNA POKA: Protiv ove presude može se izjaviti žalba, preko ovog suda Višem sudu u Podgorici, u roku od 15 dana od dana donošenja iste.

ZTO: Jovanović Ana

